ÖABT

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ ÖĞRETMENLİĞİ

DENEME SINAVI

TG-12

ÇÖZÜM KİTAPÇIĞI

MURAT yayınları 1983

MURAT YAYINLARI

ÇÖZÜMLER

1. C Kur'ân'da, İbn Abbas 6216, Basralılar 6204, Medîneliler 6219, Şamlılar 6226, Kûfeliler de 6236 âyet bulunduğunu ifade etmektedirler. Bu son (6236) görüşün daha doğru olduğu belirtilmektedir. I, II ve III de verilenler dolayısıyla ayetlerin sayısı hakkında bu değişik rakamların ortaya atılmıştır. Ahkam ayetleri denen fıkıhla ilgili ayetlerin sayılıp sayılmaması bu sebeplerden değildir.

2. A "Kur'ân'ın kelimelerinin ve harflerinin yazılışında Osman b. Affân'ın tasvip ve tercih ettiği imlâ şekil ve tarzı" diye tanımlanan kavram Resmü'l-Mushaf'tır. Buna Resm-i Osmânî de denmektedir. Âlimler, Resm-i Osmânî'ye uymanın gerekli (tevkîfî/vahye dayalı) olup olmadığı konusunda ihtilaf etmişlerdir.

3. E Abdullah b. Abbas ile ilgili olarak II, III ve IV de verilenler doğrudur. Hz. Osman'ın hilâfeti döneminde hac emiri, Hz. Ali zamanında da Basra valisi olarak görev yapan İbn Abbâs Mekke Tefsir ekolünün öncüsüdür.

4. D Tefsir ve te'vile dair II, III ve IV de verilenler doğrudur. Tefsîr, ekseriya âyetlerin lafızlarında, te'vîl ise manalarında görülür. Başka bir ifadeyle tefsîr lafzın gerçek anlamını ve konusunu beyan ederken, te'vîl lafızlarda kastedilen anlamları ortaya koyar.

MURAT YAYINLARI

5. C A, B, D ve E de verilen eşleştirmeler doğrudur. Abdurrezzak Tefsîr adıyla bir eser kaleme almış ve o bu eserinde sahâbe, tâbiûn ve etbâu't-tâbiinden nakillerde bulunmuştur. Bu nakiller özellikle lügat, sebeb-i nüzûl, nasih-mensuh, kırâat, fıkıh ve isrâilî haberleri içermektedir. Tercih ve tenkidin hiç yer almadığı söz konusu eser tam bir rivâyet tefsîridir.

6. D Dirayet tefsirleri ile ilgili olarak I, III ve IV de verilenler doğrudur. İbn Cerîr et-Taberî - Câmiu'l-Beyân an Te'vîli Ayi'l-Kur'ân adlı eseri dirayet değil önemli rivayet tefsirlerindendir.

7. C Klasik tefsirler kendi içerisinde Mezhebi (Kelami), Fıkhi ve İş'ari olmak üzere sınıflandırılır. Mezhebi Tefsirler ise Mutezili, Şii, Harici, Maturidi ve Eş'ari olarak gruplandırılır. İctimai Tefsir Klasik Tefsirlerden değil, Çağdaş tefsirlerdendir.

MURAT YAYINLARI

8. C Verilen açıklama mübhem kelimesine aittir. "Gizli ve kapalı olmak" manalarına gelen ibhâm kelimesinin sıfat şekli olan mübhem, "kapalı kalan, neyi karşıladığı bilinmeyen şey" demektir. Mücmel, detaya girilmeden ana hatlarıyla sunulduğu için sözün sahibi tarafından bir açıklama yapılmadıkça kendisinden kastedilen mananın anlaşılamadığı lafızdır. Açıklama yapılan kavram mübeyyendir.

9. A Verilen açıklamalar mutaffifin suresine aittir. Müzemmil Suresi "Örtünüp bürünen", infitar, parçalanma anlamına gelir. Sûre adını 1. ayetinde kıyametin kopmasında yaşanacak göğün yarılması hadisesinden bahsedildiği için bu adı alır. İnşikak, göğün yarılması anlamına gelir. Sûre 1. ayetinde kıyamet sürecinde göğün yarılmasından bahsedildiği için bu adı alır.

10. D لَمْ يَلِدْ kelimesindeki dal kelimesinin harekelenerek "lem yelidü" şeklinde okumak lahnı hafi değil, büyük hata anlamında lahnı celidir.

11. E Medd-i lin kolay ve yumuşak uzatılabilen med demektir. Meddi lin harfleri iki tanedir. "Cezmli vav" ve "cezimli ya" harfi bir kelimede gelir, kendinden önceki harfin harekesi üstün olur, kendinden sonraki gelen harf de sakin(yani cezmli) olursa meddi lin olur. İki ile dört elif miktarı kadar uzatmak caizdir.

12. A Nisâbûrî'nin "Marifetu ulumi'l-hadis" adlı eseri ve Hatîb el Bağdadî'nin "el-Kifâye'si" ilk dönem (mütekaddimun) Hadis Usulü kitaplarındandır. Kadı İyâd'ın "el-ilma", Meyâncî'nin "Malâ yese'u'l-muhaddise cehlül", İbnü's-Salâh'ın "Ulumi'l-Hadis" adlı eserleri müteahhirûn dönemi eserleridir.

13. C I, II ve III de verilenler yanında tavakkuf ihtilaful hadiste çelişkiyi giderme yollarıdır. Tearuz fıkıhta çelişkiye verilen isimdir.

14. E Sözlükte "üzerinde ittifak edilen şey" anlamına gelen müttefekun aleyh tabiri, genellikle bir hadisin Buhârî ve Müslim'in Câmiʿu'ṣ-ṣaḥîḥ'lerinde ittifakla rivayet edildiğini belirtir. Hâkim en-Nîsâbûrî, sahih hadislerin en üst mertebesine "müttefekun aleyh" dediği Buhârî ve Müslim'in ittifakla rivayet ettiği hadisleri yerleştirmiştir. Sahih hadisleri on kısma ayıran bu âlim, beşinin müttefekun aleyh, beşinin ise muhtelefün fîh olduğunu söyleyip bu tabiri geniş kapsamlı olarak kullanmıştır.

15. E Tasnif hadislerin konu ve ravilerine göre sınıflandırılmasıdır. Tasnif hicri iki ile dördüncü asırlar arasında gerçekleşmiştir. I, II ve III de verilenler tasnifin amaçlarındandır.

16. B Verilen özellikler sünenlere aittir. Sünenler, ahkam hadisleri denilen fıkhî içerikli hadisleri içeren kitaplardır. Beş ana başlıkta özetlenir. Başlıklar, İman, ibadet, muamelat, ukûbât (cezalar) ve edeb (fedâil) dir. Sünenler hadislerle yazılmış fıkıh kitapları niteliğindedir.

MURAT YAYINLARI

17. B Verilen eserler Buhari'nin Cami'us-Sahşhi'ne dair şerh kitaplarıdır. Buhârî'nin el-Câmiu's-sahîh'i üzerine hadis kitapları arasında en çok şerh yazılan eserdir. Hattâbî'nin A'lâmü'l-hadîs fî şerhi Sahîhi'l-Buhârî isimli kitabı Buhârî'nin el-Câmiu's-sahîh'inin ilk şerhidir. İbn Hacer el-Askalânî'nin Fethu'l- Bârî bi şerhi Sahîhi'l-Buhârî'si, Bedrüddin Aynî'nin Umdetü'l-kârî fî şerhi Sahîhi'l- Buhârî'si Kastallânî'nin İrşâdü's-sârî li-şerhi Sahîhi'l-Buhârî'si en tanınmış olanlarıdır.

MURAT YAYINLARI

18. C I, II ve III de verilenler haccın sünnetlerindendir. Bunlar dışında bayram günlerinde geceyi Mina'da geçirmek, Mina'dan dönerken Muhassab veya Ebtâh denen yerde bir süre dinlenmek de sünnetlerdendir. Ziyaret tavafı haccın farzlarındandır.

19. E Nisaba dair I, II, III ve IV de verilenler doğrudur. Nisab-ı Gına (yükümlülük doğuran zenginlik):

Bu zenginlik kendi arasında iki kısma ayrılır: Zekât Yükümlülüğü Doğuran Zenginlik: Temel ihtiyaçlardan sonra artıcı özelliğe sahip belli miktarda yıllanmış mal ve paranın bulunmasıdır.

Fitre ve Kurban Yükümlülüğü Doğuran Zenginlik: İhtiyaçtan fazlası olup artıcı ve yıllanmış özelliği taşımayan malların zekât nisabına ulaşan miktarıdır. b. Nisab-ı İstiğna (önleyici zenginlik): İki kısımdır: Zekât ve Fitre Almayı Önleyen Zenginlik: Zekât konusu mallardan herhangi birinin nisabına sahip olan, zekât öder, ama alamaz. Dinlemeyi Önleyen Zenginlik: Bir günlük yiyeceğin bulunması ve örtünmenin olması böyledir.

MURAT YAYINLARI

20. D Güneş tutulduğu zaman (küsûf) cuma namazını kıldıran imam iki rek'at namaz kıldırır. Ay tutulduğunda (husûf) Müslümanların evlerinde tek başlarına iki veya dört rek'at namaz kılması menduptur. İstiska yağmur duası ve namazı, Tahiyyetü'l-Mescid mescidin rabbine tazim namazı, işrak namazı ise kuşluk namazıdır.

21. A Hanefilerde oruç tutmayı adayan kimsenin adadığı orucu (nezir) tutması vaciptir. Hanefi âlimleri tutulmuş sûnnet ve nafile orucun bozulması durumunda daha sonra kaza edilmesinin vâcip olduğu görüşündedirler. Savmı visal mekruh, ramazanın kazası ise farz oruçlardandır.

22. C Hanefilerde ağır pislik katı 3,5 gram (1 dirhem), sıvı ise avuç içini (el ayası) aşıyorsa namazın sıhhatine engeldir. İmkânsızlık veya farkına varılmaması durumunda bu miktardan az olan necaset namazın sıhhatine mani değildir. Hafif necaset ise bir organın veya onu örten elbisenin dörtte birinden az kısmına bulaşmışsa namaza engel olmaz.

23. D Şafiler erkek ve kadının teninin değmesinin abdesti bozduğuna hükmetmişlerdir. Hanbeli ve Malikiler bu temasta cinsel haz varsa abdestin bozulacağını belirtirler. Hanefilere göre erkek ve kadın teninin değmesi abdesti bozan durumlardan değildir.

24. A Helal için mübah, hıll (bağsız, yasaksız), mutlak (serbest), caiz terimleri kullanılır. Mübahın kaynağı dini ve akli olabilir. İbaha-i şer'iyye: Şeriat koyucunun fiil veya terkinin caiz oluşunu bizzat düzenlediği mübahlardır. Yani mübahlık dini kaynaklarla tespit edilmiştir. Deniz avının ve yenmesinin helalliği (el- Mâide 5/9), kurban etinin saklanmasının helalliği (Buhârî, "Edâhî", 16) buna örnek gösterilebilir. Bu tür helalleri kesin delile dayanıyorsa inkar küfürdür. Farz ve haramın altındakileri yorumsuz inkar fısk, te'vile dayalı ise herhangi bir günah yoktur.

25. C A, B, D ve E de verilenler yanında ölümden önce kendisi veya ölümünden sonra mirasçılar onay vermiş olması, naklin ücret mukabilinde yapılmaması şartlardandır. Alınan organın vericinin hayatını riske sokmaması ölüden ölüye değil canlıdan canlıya organ nakliyle ilgili şartlardır.

26. D Mu'tezile'nin ortaya attığı görüşlerin büyük bir çoğunluğu daha önce Kaderiye ekolü ve temsilcileri tarafından ortaya atılmıştır. Parçada anlatılan görüşler Kaderi ekolün öncü isimlerinden Ma'bed el-Cüheni ve Gaylan ed-Dımaşki'ye aittir. Vasıl bin Ata ile Amr bin Ubeyd de Mu'tezile'nin kurucuları olarak anılır. Oysa Hasan el-Basri ehl-i sünnet çizgisine tesir eden âlimler arasında yer alır.

MURAT YAYINLARI

27. E Hz. Peygamber dönemi Kur'ân vahyinin devam ettiği ve onun vefatına kadar bu vahyin sürdüğü dönemdir. Böyle özel bir dönemde de sahabeler arasında kelamî herhangi bir tartışma ortaya çıkmamıştır. Nitekim ilk tartışma olarak gösterilen "Kırtas hadisesi" Hz. Peygamber ölüm döşeğindeyken cereyan etmiştir. Bu dönemde kelamî tartışma çıkmamasının sebebi olarak Kur'an vahyinin devam etmesi nedeniyle Kur'an ilimlerinin henüz tedvin edilmemesi, Müslümanlar arasında sorun oluşturacak konuların fazlaca gündeme gelmemesi, Sahabelerin karşılaştıkları sorunları bizzat Kur'an'ın muhatabı olan Hz. Peygamber'e sormaları, konuyu Hz. Peygamber biliyorsa kendisinin cevaplaması, bilmiyorsa vahyin gelmesini beklemesi ve gelen vahiyle soruna çözüm bulunması gösterilebilir. Ancak Sahabeler arasında "Muahat" yani kardeşlik antlaşması imzalanması nedeniyle Müslümanlar arasında herhangi bir tartışmanın olmaması gibi bir durum söz konusu değildir. Nitekim her dönemde olduğu gibi bu dönemde de sahabeler arasında bazı tartışmalar ve anlaşmazlıklar söz konusudur.

28. A Mu'tezile'nin temel 5 prensibi (usulü hamse) içinde en önemlisi Tevhid prensibidir. Mu'tezile tevhid prensibi içinde; Allah'ın kadîm oluşu dışında O'na çeşitli sıfatlar isnad edilemez (Ta'til), Haberi sıfatlar Allah'a izafe edilemez, te'vil edilmelidir, Allah ahirette görülmeyecektir (Ru'yetullah) ve Kur'an-ı Kerim yaratılmıştır konularını ele alır. Mu'tezile, Allah kulları için iyi olanı yaratır, kötü ve çirkin bir fiili yaratmaz (Salah Aslah) konusunu Adalet prensibi içinde ele alır.

MURAT YAYINLARI

29. B İmanı yalnız tasdikten ibaret gören iki ekol bulunur. Bunlar; Eş'arilik ve Matüridilik'tir. Eş'arilik ve Matüridilik aynı zamanda ameli imandan bir cüz olarak kabul etmezler. İslam'a girmenin şartı onlara göre ameller değil Allah'ın tasdikidir.

Zeydilik, Selefilik, Mu'tezile ve Haricilik'e göre amel imandan bir cüzdür ve iman kalple tasdik, dil ile ikrar ve uzuvlarla amel etmektir.

30. C I numaralı ayette Yüce Allah'ın "Kıyam bi nefsihi" sıfatı bulunur. Bu sıfat Zati/Selbi ve Tenzihi isimleriyle anılır.

II numaralı ayette Yüce Allah'ın "Vahdaniyet" sıfatı bulunur. Bu sıfat Zati/Selbi ve Tenzihi isimleriyle anılır.

III numaralı ayette Yüce Allah'ın "İlim" sıfatı bulunur. Bu sıfat Sübûti sıfat olarak anılır.

31. E Gassaniler ile Hireliler arasında yapılan ve uzun süren savaşlara Zükar savaşları adı verilir.

Evs ve Hazreç kabileleri arasında yapılan ve yaklaşık 150 yıl devam eden savaşa Buas harbi adı verilir.

Kureyş ve Kinane kabileleri ile Kays Aylan kabileleri arasındaki savaşlara Ficar savaşları adı verilir.

Abs kabilesiyle Zübyân kabilesi arasında yıllarca devam eden savaşa Yevmü Dâhis adı verilmiştir.

Bekir b. Vâil ile Tağlib b. Bekir kabileleri arasında cereyan eden Besûs Savaşı, Besûs adındaki yaşlı bir kadına ait bir dişi devenin Tağlibli bir reis tarafından yaralanması sebebiyle çıkmış, aralıklarla kırk yıl devam ettikten sonra Hîre Kralı III. Münzir'in müdahalesiyle sona ermiştir.

32. B Mu'tezile mezhebi, taklidi imanı geçerli görmemiştir. Onlara göre her Müslümanın dinini çok iyi bilmesi hatta dine yapılacak bir saldırıda savunacak kadar bilinmesi gerektiğini vurgulamıştır. Buna karşılık Eş'ari ve Matüridi alimler taklidi imanı geçerli görmüş ancak bu şekilde inanan kişinin araştırmayı terk ettikleri için Allah katında sorumlu olduklarını vurgulamıştır.

MURAT YAYINLARI

33. D Arap Yarımadası çeşitli dinlere ev sahipliği yapmıştır. Bu dinler arasında Hıristiyanlık ve Yahudilik de yer alır. Yahudiler Arap Yarımadası'nda daha çok Medine (Kaynuka, Nadir ve Kureyza), Fedek, Teyma ve Vadi'l kura olmak üzere Hicaz'ın bazı yerlerinde yaygındır. Necran bölgesinde ise Hıristiyanlar bulunmaktadır. Nitekim bu bölgenin Hıristiyanları Hz. Peygamber'i ziyaret ederek onunla anlaşmışlardır.

34. C Bedir Gazvesi'nden sonra Kaynukaoğulları

Uhud Gazvesi'nden sonra Nadiroğulları

Hendek Gazvesi'nden sonra da Kureyzaoğulları Medine Sözleşmesi'ne aykırı davranışları nedeniyle Medine'den gönderilmiştir.

MURAT YAYINLARI

35. D Bir'i Maune faciası ve Rec'i vakası ile ilgili ayet yoktur. Bedir Gazvesi Enfal suresinde anlatılır. Uhud Gazvesi Âl-i İmrân suresinde anlatılır. Huneyn Gazvesi ise Tevbe suresinde anlatılır.

Bu ayetlerde müminlerin aldığı yaraya karşılık müşriklerinde yara aldıkları belirtilmektedir ki Uhud Gazvesi'nde Müslümanlar ağır yara almıştır.

36. B Hz. Ömer, fethedilen toprakları tekrar eski sahiplerine vermiş ve onlardan bunun karşılığında harac vergisi almıştır.

Cizye: Gayrı müslimlerin can, mal ve inanç emniyetini sağlama karşılığında alınan baş vergisidir. Hz. Peygamber döneminden itibaren alınmıştır. Cizye yöreden yöreye ve insanların maddi durumuna göre değişirdi. Cizye zirai ve ticari ürünlerden de alınırdı.

Harac: Gayrı müslim topraklarından alınan vergidir. Hz. Ömer zamanında kondu. Fethedilen topraklar harac karşılığında sahiplerine bırakılırdı.

Ganimet: Savaş yoluyla alınan mal ve esirlerdir. Ganimetin beşte biri "humus" adıyla hazineye aktarılırdı. Konu ile ilgili ayetler Bedir Savaşı sonrasında nazil olmuştur. Kur'an'da ganimetlere "enfâl"de denmiştir.

Öşür: İslam hukukunda toprak ürünlerinden alınan zekâta verilen isimdir.

Zekat: Farziyeti Kur'an ile sabit olan ve Müslümanların mallarının belli bir kısmını yılda bir kez Kur'an ile belirlenmiş yerlere verdikleri ibadettir.

37. E Emevi devletinin yıkılmasının sebepleri A-B-C ve D seçeneklerinde belirtilmiştir. Bunlara ilave olarak

Yöneticilerin gaza ve cihat ruhundan uzaklaşarak savurgan bir yaşam sürmeleri, merkezî otoritenin zayıflamasına sebep olmuştur. Emevilerin, fethettikleri yerlerde izlediği baskıcı politikalar bölge halkının desteğini alamamalarına sebep olmuştur.

E seçeneği ise Abbasilerin yıkılmasının sebepleri arasında yer alır. Abbasiler merkezî otoriteyi sağlam tutamayınca Tevaifü'l-Mülük adı verilen küçük devletçikler türemiş ve daha sonra Abbasilerin yıkılmasına sebep olmuştur.

38. A Haricilerin sert ve katı tutumları onların muhalifleri tarafından sert bir şekilde eleştirilmesine neden olmuş, bazıları haricileri "dinden çıkanlar" anlamına gelen "MARİKA" ismi ile anmıştır.

Havaric: Allah'a ve peygambere hicret edenler anlamına gelir ve Hariciler kendileri için kullanırlar.

Şurat: ehl-i şurat; canını ve malını Allah'a satanlar anlamına gelen Kur'an kavramıdır. Hariciler kendileri için kullanırlar.

Şükkak: Mürcie için kullanılan şüpheciler anlamına gelen kavramdır.

Haruriyye: Haricilerin Hz. Ali'den ayrıldıktan sonra ilk toplandıkları yer olan Harura'ya nispetle aldıkları isimdir.

MURAT YAYINLARI

39. C Kur'an-ı Kerim'de geçen haberi sıfatları te'vil etmeyip olduğu kabul eden mezhep SELEFİYYE'dir. Diğer mezhepler bu sıfatları "Allah'ın yarattıklarına benzememesi" ilkesinden hareketle te'vil ederler.

40. D Nusayrilik'te kişi iman etmiş ise başka bir bedende doğar ve yedi değişim döneminden sonra gökteki bir yıldız haline gelir. İman etmemiş ise çeşitli hayvanların konumunda dünyaya gelir ve daha sonra kıyamet zamanı Muhammed Mehdi gelerek bu hayvanları insana döndürüp öldürür.

41. B İslam düşüncesinde Mehdi inancı hadislere dayanır. Mehdi argümanı üzerine kurulu akımlar 19 ve 20. yüzyılda artmıştır. Bu şekilde Mehdilik telakkisi üzerine AHMEDİLİK ve BAHAİLİK kurulmuştur. Diğer akımların ana konusu Mehdilik değildir.

MURAT YAYINLARI

42. A Verilen yapı Emevi Mimarisinden Şam Emeviyye Camiye aittir. Mozaik süslemeleri dikkat çekici olan camide bu süslemelerde insan figürlerine yer verilmemiş bunun yerine köşk ve ağaç resimleri kullanılmıştır.

43. D İznik'te Hacı Özbek tarafından yaptırılmış ve halk arasında "Çukur Camii" adıyla bilinen Hacı Özbek Camii Osmanlıların yaptığı ilk camidir. 1333 yılında Orhan Bey zamanında yapılmıştır. Diğer seçeneklerde verilen camiler Klasik dönem eserlerdendir.

44. C Verilen bilgin Hafız Osman'dır. Mushaflarının okunuşu kolay olduğu için bütün İslam âlemince tanınır. III. Ahmed'e hat hocalığı yapmıştır. 17. yüzyılın ikinci yarısında hattatlık yapmıştır.

45. A Verilen özellikler Yakub b. İshak Kindî'ye aittir. Kindî mûsikiyle ilgili on risale yazmıştır. Ebced harflerine dayalı bir nota sistemi kurmuş, mûsikiyi mantık, felsefe, geometri, aritmetik ilimleriyle değerlendirmiştir.

46. D İnsanları akli yetkinliklerine göre şöyle derecelendirir; 1. Cumhûr (sıradan insanlar) mertebesindekiler. Bu seviyede olan insanlar aklın konusu olan şeyleri ancak "maddî sûretler aracılığıyla idrak edebilmektedir. 2. İkinci derecedeki Nuzzâr; soyut sûretleri cisimlerin idrakleri olarak değil de kendinde varlığı olan ma'kûller olarak idrak edebilmektedirler. 3. Su'edâ (mutlu insanlar) ise; yetkinleşme sonucunda ma'kûlleri doğrudan idrak edebilir, eşyanın mahiyetini ayniyle kavrar. Müteellih Sühreverdi'nin sınıflamasında yer alır.

47. A Cahiliye devrinden beri Arapların Hintlilerle olan ticari ve ekonomik ilişkileri İslam'ın gelişiyle de devam etmiştir. Hint düşüncesi bu sebeple İslam düşüncesine kaynaklık etmiştir. Birunî'nin Tahkîk Mâ lil Hind (Hind incelemeleri) adlı eseri bu hususta meşhurdur.

48. A Verilenler Gazzali'ye aittir. Benlik Güdüsü (Rabbaniyet): Bağımsızlık, üstünlük, hâkimiyet, başarılı olma, engelleri yenme, amacına ulaşma, önder olma, sevilme ve beğenilme gibi eğilim ve isteklerin çıkış kaynağı budur. Fizyolojik Güdüler (Behimiyyet/Hayvaniyyet): Yeme, içme, cinsel doyuma ulaşma gibi istek ve ihtiyaçlar, insanın birçok davranışının temelinde yer alırlar. Bu tür isteklere "şehvet" de denir. Saldırganlık Güdüsü (Sebuiyyet): Öfke, saldırma, sövme, dövme gibi davranışlar bunun bir ifadesidir. Kötülük Yapma Güdüsü (Şeytâniyet): İnsan gazap ve şehvet bakımından hayvanla ortak özellikte iken düşünce ve anlayışın yanı sıra, kötülük yapma gücü bakımından ondan ayrılır.

49. E Auguste Comte, Emile Durkheim ve Max Weberdin sosyolojisinin kurucularundandır. Allport, iç güdümlü ve dış güdümlü dindarlık yönelimlerini ortaya koyan din psikoloğudur.

50. D Batı'da ortaya çıkan yeni dini hareketler çeşitli biçimlerde tasnif edilmiştir. Sosyolojik perspektiften bakıldığında dünyayı reddeden, dünya ile uzlaşan veya dünyayı kabul eden hareketler şeklinde bir ayrım yapılır. I, II ve III de verilenler Batı'da yeni dini hareketlerin çıkış ve gelişim sebepleridir. Bu hareketlere daha çok gençlik çağlarında olan ve bir şekilde mahrumiyet yaşayan insanların daha kolay katıldığı gözlenmektedir. Hareketin gelişiminde bireysel ilişkilerin de önemli rol oynadığı görülmektedir. Bunun yanında özellikle Batı toplumlarında son yirminci yüzyılın son yarısında arttığı gözlenen ahlâkî ve sosyal ve belirsizlikler insanların kesin ve kurtarıcı söylemlere yönelmelerine neden olmaktadır.

MURAT YAYINLARI

51. C Verilen dönem ergenlik dönemidir. Ergenlik dönemi çelişkileri, ana – babadan bağımsız olma ihtiyacı, Allah'a inanmakla kendi arzularına göre yaşama eğilimi, ahlakî göreliliktir. Ergenlik dönemi artan düşünce faaliyeti ile bağımsızlık ve güçlülük duygusunun uyandığı dönemdir. Bu dönemde ebeveynin düşünce tarzı eleştirilir. Ergenlik döneminde cinsellik, katı akılcılık, iradecilik, kendi benliğini en üstte tutma eğilimleri ortaya çıkar. Ergenlikte yoğun yaşanan cinsellik duygusunun din tarafından sınırlara konması çatışma ortaya çıkarmaktadır.

52. B Verilen özellikler İbn Sina'ya aittir. İbn-i Sinâ, İslam filozoflarından din ve din psikolojisi hakkında en çok eser yazan bilgindir. Telkin, hipnoz, nazar gibi olayları ruhsal etki kavramıyla açıklamıştır. Duyuları iç ve dış olmak üzere iki gruba ayırmıştır. Rüya ve vahiy psikolojisini Farabi'den devralıp detaylı bir teori haline getirmiştir.

53. D Glock ve Stark'ın araştırmaları sonucu ortaya koydukları dindarlık boyutları 1. İdeolojik Boyut (İnanç) 2. Törensel Boyut 3. Tecrübe (Duygusal) Boyut 4. Zihinsel (Bilgi) Boyutu 5. Etki Boyutudur.

MURAT YAYINLARI

54. C İbtidai mektepler, küttaplar, sıbyan mektepleri ve mahalle mektepleri ilk kademede eğitim kurumları iken idadîler ve rüştiyeler orta dereceli mekteplerdendir.

55. B Medreselerle ilgili olarak I, II, III ve IV de verilenler doğrudur. Muid, müderrisin okuttuğu dersi tekrarlayan görevlidir.

MURAT YAYINLARI

56. E Yaygın din eğitiminin akademik çalışmalara bilimsel destek verme gibi bir gayesi yoktur.

57. D Verilen kavramlar Hinduizm'e aittir. Samhita, Brahman ve Upanişadlar Vedaların bölümlerindendir. Samhitaların en eskisi Rig – veda resmi dini ritüellerde kullanılan, farklı ilahi güçlere (asura) hitap eden ilahileri içerir. Brahmanlar kurbanla ilgili uygulamaya yönelik yorumlar ve mitolojik ayrıntıları içeren metinlerdir. Vedalar dininin son safhası Upanişadlar mistik tecrübedir.

MURAT YAYINLARI

58. B Verilen açıklamalar Caynizm'e aittir. Bir Cina'nın (zafer kazanan) takipçilerini ifade eder.

9. yy.dan sonra bugün bilinen grup için kullanılmaya başlamıştır. Mahavira (büyük kahraman) olarak bilinen Vardhaman'a izafe edilmektedir. O cinaların sonuncusudur. Cina hakikatin ve yolun yayıcısıdır. Her cina geleneğin yeniden canlandırır. Cinalar 24 tane olup "tirthankara" olarak da adlandırılır.

MURAT YAYINLARI

59. D Verilen kavramlar senkretik bir yapıya sahip olan Sihizm'e aittir. Sihistler monoteist bir anlayışa sahiptirler. Sihizm'de aşkın olan Tanrı'nın birçok ismi vardır. Guru Nanak tarafından tercih edilen Sat Nam (Ebedi Gerçek), Sihler arasında en yaygın olan ise Wahegurudur. (Mükemmel Rab) Karma inancını esas alırlar.

60. E Verilenler dini kapsayıcılığa aittir. Kapsayıcılık, II. Vatikan Konsilinde (1962-65) yeni ve ileri bir boyut kazanmıştır. Konsildeki deklerasyonun tam ifadesiyle "Kendi hataları olmaksızın Mesih'in İncil'inden ve Kilisesinden habersiz olan, yine de samimi olarak Tanrı'yı arayan ve ilahî lütuf yardımıyla, vicdanlarının sesi aracılığıyla onlara bildirildiği üzere onun murat ettiğini yapmaya uğraşan insanlar, ebedî kurtuluşa erebilirler."

61. B Din felsefesi deyimini ilk kullanan ve onu bir felsefî disiplin haline getirmeye çalışan kişi Alman filozof Hegel'dir. 18.Yüzyılın sonu ile 19. Yüzyılın başlarında yaşamış olan Hegel'in din felsefesi ders notları, ölümünden sonra, "Din Felsefesi Üzerine Dersler" adıyla yayınlanan ilk örnektir.

62. C Çocuğun genç yaşta zararlı alışkanlıklar edinmeye meyilli olduğu aile tipi ilgisiz ve kayıtsız aile tipidir

63. A Başarısız öğrenim hayatı, çocuğun dine karşı şüphe duymasını, özellikle Allah inancının zedelenmesini kolaylaştırabilecek bir durum değildir. Diğer seçeneklerin tamamında çocuk yaşadıkları hakkında Allah'ı suçlayabilecekken derslerindeki başarısızlık kendi gayreti ile ilgilidir.

64. E Analiz basamağı sorunun doğru cevabıdır. Ayrıştırma, parçalama, sınıflama, modülleme, öbekleme, ayırt etme (sınıflama şeklinde), bağlantı, ögeler arası ilişkileri bulma çalışmaları analiz bilişsel hedef alanına yöneliktir.

65. B İslam düşüncesinde yorumlar sorunun doğru cevabıdır. Bu ünitede sırasıyla; "Din Anlayışındaki Yorum Farklılıklarının Sebepleri", "İslam Düşüncesinde Yorum Biçimleri", "İslam Düşüncesinde Tasavvufi Yorumlar" konularına yer verilir. Ünite genelinde İslam düşüncesindeki yorum farklılıkları; ana hatlarıyla öğrenci düzeyine uygun olarak ele alınır; nesnel ve tasviri (betimleyici) bir anlatım esas alınır.

Bu ünitede yer alan kazanımlar ise şu şekildedir;

- Dinin farklı yorum biçimleri olabileceğinin farkına varır.
- İslam düşüncesinde ortaya çıkan yorum biçimlerini sınıflandırır.
- Kültürümüzde etkin olan tasavvufi yorumları ayırt eder.
- Alevilik-Bektaşilikle ilgili temel kavram ve erkânları açıklar.

MURAT YAYINLARI

66. E Bil -iste-öğren tekniği, "Ne biliyorum? Ne öğrenmek istiyorum? Ne öğrendim?" anlamlarına gelen ve geleneksel öğretim yöntemlerinin dışına çıkarak, öğrencilere öğrenmeye karşı olumlu tutumlar edinme, verilen konuda bilinen bilgiyi ortaya çıkarma olanağı veren ve her öğrencinin belli bir ilgi alanını araştırarak, bilgi üzerinde belirli kategorilerin ayrımını yaparak, öğrencilerin artıştaki yapı ve içeriğin farkına varmalarını sağlayan yapısalcı bir öğrenim yöntemidir. 3 bölümden oluşan bir tablo ile okunan metnin içeriğini olduğu gibi kabul etmektense öğrenmeyi sahiplenme duygusu yaratır.

67. D "Vahyin gönderiliş amacını araştırır." kazanımı için kullanılan tartışma tekniği forumdur. Çünkü bir konu hakkında başkanın yönlendirmesiyle tüm sınıfın soru ve görüşleriyle tartışması ya da bazı tartışma tekniklerinin devamında izleyicilerin de sürece katılımının sağlanması forum şeklinde açıklanır.

68. B "Dinden öğretim" öğrencilere önemli dini ve ahlaki sorunlara farklı cevaplar üzerinde düşünme fırsatları verir. Böylece onlar yansıtıcı yöntemle kendi görüşlerini geliştirebilirler. Bu yaklaşım öğrencilerin deneyimlerini öğretimin merkezine koyar. Bu tür din öğretiminin esas amacı, öğrencilere insani davranış kazandırıp onların ahlaki ve ruhsal gelişimlerine katkı sağlamak ya da öğrencilerin dini konular hakkında kendi bakış açılarını geliştirmeye yardım etmektir.

MURAT YAYINLARI

69. C Buluş yolu ile öğrenme sürecinde öğrencilerin örnek durumlardan yola çıkarak ilke ve genellemelere ulaşması beklenir. Burada elde edilen bilgiler kavrama, analiz ve değerlendirme düzeyindedir.

70. E Din kültürü ve ahlak bilgisi "Hz. Âdem'in (a.s.) hayatı" konusunun işlenmesinde uygulanan işbirlikli öğrenme tekniği, ekip destekli bireyselleştirilmiş öğretimdir. Çünkü bu öğretim tekniğinde, öğrenciler konuları öncelikle kendi başlarına çalışarak öğrenirler. Sonrasında öğretmen, sınıfta tüm öğrencilere bireysel değerlendirme yapar. Öğrencilerin sınav sonucunda yapmış oldukları hatalara ise, öğretmenin hazırlamış olduğu cevap anahtarı yardımıyla bir grup öğrenci geri bildirim sunar. Sürecin sonunda yapılan bu çalışma ekip destekli bireyselleştirilmiş öğretim ile açıklanır.

MURAT YAYINLARI

71. B Öğretmen öğrencilerine sorumluluk ile ilişkili bir soru sorması derse dikkat çekme ile ilgilidir. 5E öğretim tekniği bilginin zihinde yapılanmasına ve öğrenme evrelerinin düzenlenmesine yönelik beş aşamadan oluşmaktadır. Bu beş evreyi uygulama becerisi öğretmenin yeterliğine bağlıdır. "Giriş (Girme): Öğretmenin öğrencilerin ilgi, dikkat ve merakını konuyu çekmesidir." Burada da derse dikkat çekmek amacıyla soru sorulması "giriş" basamağı ile ilgilidir.

72. B Öğrencilerine "Medine'ye hicretin sebep ve sonuçlarını irdeler." kazanımı ile ilgili hicret sürecinin nedenlerini buldurmayı isteyen öğretmene tavsiye edilecek en uygun öğretim tekniği, balık kılçığı diyagramıdır. Çünkü balık kılçığı diyagramı, bir olayın ya da problemin altında yatan nedenleri ve ilişkili alt nedenleri buldurmak amacıyla kullanılır. Böylece öğrencilerin analitik, nesnel ve derinlemesine düşünme becerilerinin gelişimini desteklenir.

MURAT YAYINLARI

73. D Gösterip yaptırma yönteminde öğretmenin bir beceriyi (namaz abdestini) aşama aşama göstermesi, anlatması ve öğrencilerin öğretmeni izledikten sonra, aynı beceriyi yeterli bir düzeye gelene kadar tekrar etmesi şeklinde uygulanması durumu söz konusudur.

74. A Öğrencilerin konu ile ilgili çalışmalarında kazanımda irdeleme olması mantıksal matematiksel zekâ alanı ile açıklanırken, grupça çalışmaları öğrencilerin konu ile ilgili örnekler bulması, bunları ifade etmeleri ise sözel dilsel zeka alanı ile ilişkilidir.

75. E Din kültürü ve ahlak bilgisi dersinde öğrencilerin 9. sınıftan 12. sınıfa kadar genişleyen konu çalışmaları sarmallık program tasarımı ile ilişkilidir.

MURAT YAYINLARI

MURAT YAYINLARI

Çözüm Bitti.

·R2Y2B·

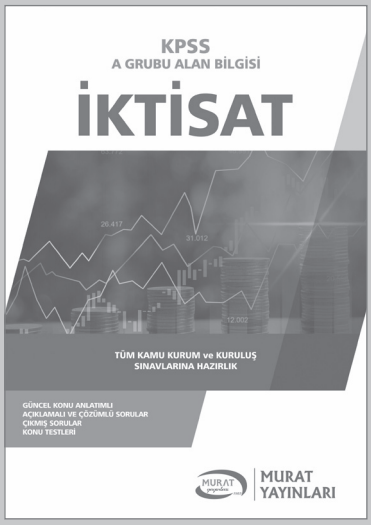

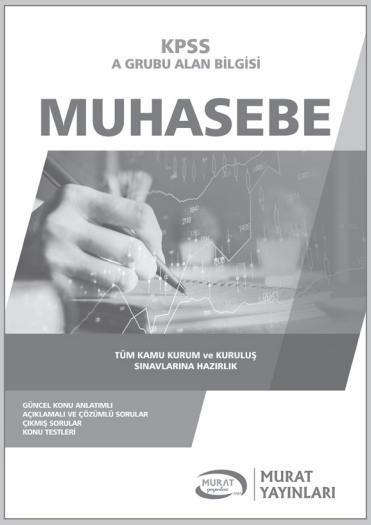

Öneri ve bilgi için; 0312 231 31 21
www.muratyayinlari.com
facebook.com/muratyayincilik
dizgi@muratyayinlari.com